

4 Scenarier för skolsituationen i Hållnäs och Skärplinge 2024

Detta dokument utgör ett arbetsmaterial för arbetsgruppen inom medborgardialogen om skolsituationen i Hållnäs och Skärplinge. Dokumentet sammanfattar ståndpunkter och argument för de olika scenarierna som framkom under arbetsgruppens arbete. Arbetsgruppen bestod av tjänstepersoner, förtroendevalda och medborgare. Syftet med scenarierna var att utforska olika framtidsbilder utifrån vilka risker och möjligheter de för med sig, och därmed vidga samtalet i arbetsgruppen. Scenarierna är fiktiva och utgör inga förslag eller förslagsunderlag. De ståndpunkter som uttrycks i relation till risker och möjligheter är inte granskade och ska inte läsas som fakta, utan som sammanfattningar av åsikter och ståndpunkter som framkom i diskussionerna.

Scenario A – ”Vi kör på”

Skolor och förskolor i Hållnäs och Skärplinge drivs vidare enligt nuvarande format.

I detta scenario drivs Hållnäs skola och Ol Anderssskola vidare som F-6 respektive F-9 skolor. Även förskolorna i Hållnäs och Skärplinge bedrivs fortsatt vidare i nuvarande form. Under de senaste åren har skolorna utvecklats inom digitalisering, tack vare ett tydligt uppdrag till skolledningen. Idag, 2026, har därför både lärare och elever på Hållnäs skola ett närmare utbyte och samarbete med lärare och elever på Ol Anderssskola. Genom att lärare och elever fått ett större lärandemässigt, socialt och kollegialt utbyte har en hög lärarkompetens och en likvärdig skola kunnat stärkas. Digitaliseringen har dock inte haft till syfte att minska kostnaderna och Hållnäs skola är fortsättningsvis dyrare att driva än andra skolor i kommunen eftersom elevunderlaget är fortsatt relativt lågt. Kommunen och bygden har tillsammans arbetat de senaste åren med att attrahera fler elever till Hållnäs skola. Även om det haft viss positiv effekt är Hållnäs skola fortsättningsvis en liten skola med åldersblandad undervisning. För att dra nytta av det har ett samarbete med akademien initierats där just åldersblandad undervisning studeras.

Barnens bästa / Likvärdig skola	
Risker	Möjligheter
<ul style="list-style-type: none">• Är det en bra miljö för barnen att gå i en liten skola?	<ul style="list-style-type: none">• Det finns möjlighet att tillföra extra resurser för att stärka likvärdigheten• Bland de yngre åk är det mer gynnsamt med en liten skola• Kan ge en trygghet för barnen• En liten skola gör att barnen leker och umgås med alla, gemenskapen blir större• Olika typer av skolor ger en större frihet och flexibilitet att välja mellan kommunens skolor, det kan komplettera varandra• Samarbete med förskola skulle kunna genomföras även här
<ul style="list-style-type: none">• Det finns argument både för större och mindre skola• Likvärdig skola handlar inte främst om storlek	

Levande landsbygd	
Risker	Möjligheter
<ul style="list-style-type: none">• Lever kvar under återkommande hotbild om nedläggning, vilket skapar osäkerhet för både lärare och föräldrar• Hotbilden stannar upp möjligheter att utveckla	<ul style="list-style-type: none">• Det är en dragningskraft för bygden att ha en skola• Skolan stödjer engagemanget och drivkraften i bygden• Det finns många olika idéer att bygga vidare på
Realism och genomförbarhet	
Hinder	Möjligheter
<ul style="list-style-type: none">• Samma hotbild om nedläggning som idag finns kan kvarstå• 4 skolchefer i rad har föreslagit nedläggning, det ekonomiska underlaget räcker inte till• Lokaler och skolmat äter upp kostnader för undervisningen• Hållnäs är en mini-skola, det finns plats i Skärplinge, vilket gör det till en realistisk möjlighet att stänga den• Lokalkostnaderna kvarstår som väldigt höga	<ul style="list-style-type: none">• Har fungerat hittills, bör fungera vidare• Är ytterst en fråga om att tillföra resurser• Lokalkostnaderna kan eventuellt ändras framåt med en ny lokalhyresmodell• Ger en möjlighet att expandera vid framtida ökning av elever i kommunen• Kan profilera kommunen inom småskolor• Det kan finnas möjlighet att frigöra lokaler även i detta scenariot och hyra ut till externa aktörer

Scenario B – ”Mindre och bättre?”

Hållnäs skola blir en F-3 skola och Ol Anderssskola är fortsatt F-9.

I detta scenario har åk 4-6 flyttats från Hållnäs skola till Ol Anderssskola. Hållnäs skola har därmed blivit en F-3 skola och Ol Anderssskola är liksom tidigare en F-9 skola. Förskolorna på båda orterna drivs fortsatt vidare. Under de senaste åren har Hållnäs skola utvecklat ett närmare samarbete med förskolan, vilket har lett till flera positiva synergieffekter. Flytten av åk 4-6 frigjorde dessutom lokaler i skolbyggnaden som nu en annan aktör hyr, vilket har minskat kostnaden för Hållnäs skola. Skolan är dock fortsättningsvis dyrare att driva än andra skolor i kommunen eftersom elevunderlaget är fortsatt relativt lågt, trots att kommunen och bygden tillsammans de senaste åren har arbetat med att attrahera fler elever till Hållnäs skola.

Barnens bästa / Likvärdig skola	
Risker	Möjligheter
<ul style="list-style-type: none"> • Att elevantalet minskar ytterligare när den blir en mindre skola • Om skolan är för liten nu för barnens bästa och den pedagogiska kvalitén, varför är det här scenariot bättre? Det blir ännu färre barn och lärare. • Är detta bara ett steg mot nedläggning? • Tufft att vara eleven som sticker ut i ”miniskolan”. Är svårt även i större grupper. • Du kan haft en kompis som är ett år äldre försvinner till nästa stadie, du blir ensam kvar. • Blir en skola som funkar för vissa barn, men inte alla, det blir en exkludering. 	<ul style="list-style-type: none"> • Yngre barn behöver ett mindre sammanhang, därför kan Hållnäs passa för F-3 • Utökat samarbete med förskolan kommer att vara framförallt med fritids. De har olika chefer men behöver ett tydligt uppdrag att samarbeta. • Samverkan skola / förskola är positivt • Samarbetet med förskolan skulle kunna genomföras även i scenario A • Tryggt med närhet – inte så stort steg att börja förskoleklass • Stimulansen ökar med att ha fler möten – ju äldre de blir – desto mer önskan/vilja rörelse.
Levande landsbygd	
Risker	Möjligheter
<ul style="list-style-type: none"> • Är det början på total nedläggning? • Samma hotbild om nedläggning som idag finns kan kvarstå • Det fria skolvalet är framförallt dåligt för mindre skolor – det är skört när man inte kan ha en prognos framåt 	<ul style="list-style-type: none"> • Skolan finns kvar och kan expandera om elevunderlaget ökar, ger en flexibilitet framåt om inflyttningen ökar • Rätt hyresgäst kan ge energi och energi i bygden • Positivt att skolan finns kvar i bygden, även om den är mindre
Realism och genomförbarhet	
Hinder	Möjligheter

*Arbetsmaterial för arbetsgruppen om skolsituationen i Hållnäs och Skärplinge
Tierps kommun, våren 2021*

<ul style="list-style-type: none">• Hur skulle den faktiska positiva ekonomiska skillnaden vara?• Lokalkostnaderna finns kvar ändå till viss del• Otrolig skörhet – när elevkullarna dalar – ännu större.• Rekrytering – lärarkollegiet blir så litet och risk för navelskådande, kommer sakna stimulans och utmaning.	<ul style="list-style-type: none">• En folkhögskola skulle kunna ta plats i lokalerna, skulle kunna minska kostnaderna. Eventuellt driven av Region Uppsala med en tydlig inriktning som passar Hållnäs.• Kan också finnas näringslivs- och civilsamhällesaktörer som är intresserade, men där sätter hyressystemet stopp.• Det blir en kompromiss som fler kan hålla med om• Kan tweakas med att offensivt jobba med tillsammans i samverkan. Gäller både A och B scenarierna!• Verkligen satsa på naturskolan – där skulle Hållnäs vara ett centrum för att inspirera lokalt och andra.• Emma Crawley – hennes analys visar på möjligheter och utveckling bortom nedläggning och kostnader.
---	--

Scenario C – ”Vi delar upp oss”

Hållnäs skola blir en F-3 skola och Ol Anderssskola en 4-9 skola.

I detta scenario har F-3 i Ol Anderssskola stängts och samtliga elever i F-3 går i Hållnäs skola som är en renodlad F-3 skola. Åren innan omläggningen av årskurserna innebar flera utredningar och processer för att få till en så bra lösning som möjligt gällande två praktiska knäckfrågor: fritids i Skärplinge och skolskjuts till Hållnäs. Hållnäs skola har nu ett högre elevunderlag vilket möjliggör för flera lärare inom åk F-3. Det i sin tur bidrar till större kollegialt utbyte och mindre sårbarhet för verksamheten. Med ett större elevunderlag minskar även kostnaderna per elev och Hållnäs skola är, per elev, nu mer kostnadseffektiv att driva. Skärplinge skola har kunnat fokusera mer på den pedagogiska utvecklingen inom de högre årskurserna och de frigjorda lokalerna från åk F-3 har frigjorts för annan verksamhet. Förskolorna i båda orterna drivs fortsatt vidare.

Barnens bästa / Likvärdig skola	
Risker	Möjligheter
<ul style="list-style-type: none"> • Längre skoldag för barnen som måste åka till Hållnäs skola • Skoldagen för många barn skall bli väldigt långa – schema för hur barnen skulle resa. • Schema för hur medarbetare skulle resa – och arbeta helt orealistiskt. • Fritidsmedarbetare – scheman skulle bli otroligt komplexa att lägga • Man delar upp åldrarna, det kan finnas något lugnande i att blanda olika åldrar • Svårigheten att få tillgång till ishallen 	<ul style="list-style-type: none"> • Hållnäs skola skulle kunna anpassas fullt ut till F-3 • Ol Anderssskola skulle kunna anpassa sin skolgård till 4-9 • Lärarna i Hållnäs får mer kollegialt utbyte och det blir mindre sårbart • Det skulle göra det möjligt för föräldrar och barn i Skärplinge att välja Hållnäs
Levande landsbygd	
Risker	Möjligheter
	<ul style="list-style-type: none"> • Det är en tydlig politisk symbol att man prioriterar landsbygden, att skjutsa utåt i kommunen istället för inåt som man 'alltid' gjort • Fler får vara i gröna områden, fler får tillgång till stimulerande områden (naturskolan) • Närheten till den unika miljön så som kulturhistoriska värden.
Realism och genomförbarhet	
Hinder	Möjligheter

Arbetsmaterial för arbetsgruppen om skolsituationen i Hållnäs och Skärplinge
Tierps kommun, våren 2021

<ul style="list-style-type: none">• Skulle kräva mer skolskjuts: högre kostnader och krångligare• Kommer skapa mycket diskussion i bygden, kan ses som ett radikalt förslag• Det är inte läge för detta förslaget nu när Skärplinge har lovats en ny förskola• Svårt att få föräldrarna i Skärplinge att gå med på detta förslaget• Negativitet bland föräldrar och personal• Eventuell konflikt i föräldragrupper smittar av sig på föräldrar. Så själva processen blir omöjliggörande och uppslitande.• Skärplingeföräldrar är så långt många fler och har mer makt än Hållnäsföräldrar• Troligtvis orealistiskt att genomföra	<ul style="list-style-type: none">• Om Ol Andersskolan behöver byggas om, då kanske detta kan genomföras i den processen (när det ändå blir stökigt)
---	--

Scenario D – ”Vi stänger ner”

Hållnäs skola stängs och Ol Anderssskola är F-9 skola

I detta scenario har Hållnäs skola stängts och samtliga elever i åk F-6 erbjuds plats i Ol Anderssskola. Förskola i Hållnäs och Skärplinge drivs fortsatt vidare som tidigare. Stängningen av Hållnäs skola öppnade upp för andra aktörer att hyra skollokalen. Eftersom skollokaler dock fortsatt inhyser förskola och skolkök kvarstår kostnader för dessa för kommunen. Vilken aktör som kommer hyra skollokalerna står inte klart utan flertalet olika alternativ med olika inriktningar diskuteras. Inför stängningen krävdes även utredningar och processer kring hur Ol Anderssskola skulle kunna inhysa de nya eleverna.

Barnens bästa / Likvärdig skola	
Risker	Möjligheter
<ul style="list-style-type: none"> • Längre skoldagar för barnen i Hållnäs • Föräldrar och barn får inte längre möjlighet att välja en mindre skola • Säkerställa transportvägar till Skärplinge blir effektiva. (Den som kliver på först får åka väldigt länge) • Närhetsprincipen – de som idag kan gå till skola skulle ev behöva åka buss. • Risk att nedläggning är det första steget i möjliga ytterligare nedläggning av förskola i Hållnäs. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mer resurser till Ol Anderssskola (vilket ev är marginellt sett till hela budgeten, 2milj i relation till 290milj) • Alla eleverna skulle få plats som det ser ut nu • Rikare social samvaro för barnen. Lättare att få en närmare vän och samtidigt få uppleva olikhet • Bättre ruttplanering för bussar – hitta kombinationslösningar buss/taxi – med målet att korta skoldagar för alla. • Sårbarheten i skolorganisationen minskar i en större skola, så som fler lärare vid sjukdom • Kompetensförsörjning underlättas i en större skola. • Närheten till särskilt stöd för elever med dessa behov ökar • Det kan vara möjligt att etablera Hållnäs skola som en friskola om kommunen stänger den
Levande landsbygd	
Risker	Möjligheter
<ul style="list-style-type: none"> • Det blir ett minus för de som vill flytta till Hållnäs att det inte finns en skola där • Levande landsbygd försvinner • Blir lätt att stänga ner andra skolor i kommunen, kan bli ringa på vattnet som blir ohållbart i kommunen • Det kan skapa en ökad utflytt från Hållnäs • Vad kan egentligen mäta sig med närvaron av en skola? • Är det verkligen genomförbart med folkhögskola? 	<ul style="list-style-type: none"> • Skolan och barnen ska inte behöva ta ansvar för en levande landsbygd • Vad behövs för att satsa på bygden? ”Vad var det som försvann när skolan försvann som vi behöver bevara?” – så som aktivitets/fritidsmöjligheter – här skulle det satsas! • Hållnäs skola skulle kunna vara ett nytt möjligt center för andra verksamheter, företag och kommunförvaltning – fokus på befintlig lokal. • Folkhögskolan har mkt resurser idag och är i ett flow. Politiskt prioriterat

<ul style="list-style-type: none"> • Kan en tom skola vara en möjlighet för föreningslivet? Skeptisk, finns det nog med mänskliga resurser att klara av det? • Om etablering av folkhögskola – kringliggande villkor och resurser för boende transport mm – är de avvägda? 	<p>idag, men kräver en väldigt driven/ande entreprenör – är ingen quickfix.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skolan skulle kunna bli seniorboende – som skulle kunna skapa positiva flyttkedjor. Gårdar där äldre ensamma bor, skulle bli tillgängliga. • Fanns en likadan skola som byggdes om till lägenheter (har gjorts tidigare) det finns intressenter som vill det. • Inflyttning skulle öka – föräldrars bild av att behöva gå i samma byskola man själv gick i.
Realism och genomförbarhet	
Hinder	Möjligheter
<ul style="list-style-type: none"> • Högre kostnader med skolskjuts för barnen i Hållnäs • Kostnader kvarstår, osäkert om lokalerna blir uthyrda • Vad händer när kommunen växer? Om man växer ur Skärplinge, vad gör man då? • Hur många elever är max? • Prognoser för inflyttning (Ev Forsmark) fortfarande på idéplanet – dessa idéer har funnits över tid, men är långa processer. SKB och prognoser där vi skriver guldscenarier. • Var bor Forsmarks personal egentligen: i Uppsala, Gävle och Tierps köping? Inte säkert att de vill bo i närområdet. • Finns det risk att elever behöver slussas vidare till Tierp? • Friskola som tar över skollokalen – kan vara en risk om kostnaden ökar eller kvarstår för kommunen 	<ul style="list-style-type: none"> • Det går, skolor i kommunen har lagts ner tidigare • Inflyttningen till Hållnäs har inte ökat på länge, varför skulle det vända? • Det är långt kvar till att de andra skolorna blir för små • Förskola behöver Ol Andersskolans lokaler. En ständig kampfråga. • Det går bra när förskolan flyttas ut att härbärgera tillkommande elever. • Pandemin har förändrat attityder och beteendemönster har förändrats! Vad kommer att hålla i sig?